

ZAKON O DOPOLNITVI ZAKONA O UPRAVNIH TAKSAH

PREDLOG

EVA: 2026-1720-0007

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje predloga zakona

Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš, 189/20 – ZFRO in 44/25 – ZDOsk-1B), ki ureja upravno pravna razmerja v zvezi s taksno obveznostjo za izvedbo upravnih nalog pri upravnih organih in nosilcih javnih pooblastil v upravnih ter drugih javnopravnih zadevah, je bil sprejet leta 2000. Za taksnega zavezanca velja fizična ali pravna oseba, ki vloži vlogo, s katero se začne upravni ali drug javnopravni postopek, kot tudi vsakdo, na zahtevo katerega se opravijo dejanja ali izdajo dokumenti, določeni v taksni tarifi tega zakona. Taksna obveznost nastane ob vložitvi vloge za začetek postopka oziroma za opravo dejanja, ki naj se opravi. Če taksna obveznost ni plačana, organ zavezancu pošlje plačilni nalog, s katerim ga pozove k plačilu. Zoper plačilni nalog je dopusten ugovor, o katerem se odloči s sklepom, zoper katerega je (praviloma) dovoljena tudi pritožba. V z zakonom določenih primerih taksna obveznost ne nastane, prav tako so nekateri taksni zavezanci neposredno na podlagi zakona oproščeni plačila takse.

Z določitvijo takse se določa pavšalna cena oziroma obvezno plačilo za opravljeno delo organa. Kolikor taksni zavezanec s svojim dejanjem omogoči organu hitrejšo, bolj učinkovito in cenejšo izvedbo postopka, kot to stori z uporabo varnega elektronskega predala, katerega naslov sporoči organu ali ga je taksni zavezanec evidentiral v uradni evidenci (npr. register stalnega prebivalstva, poslovni register) in ga uporablja ves čas postopka, je primerno, da se to odrazi v oprostitvi ali nižji višini plačila upravne takse. S tem se taksne zavezance spodbuja k uporabi varnih elektronskih predalov za varno in zanesljivo vročitev in spodbuja uporabo sodobnih komunikacijskih sredstev, ki so bolj učinkoviti, varnejši, lažje dostopni in nenazadnje tudi cenejši tako za zavezanca kot za organ.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj zakona je povečanje obsega elektronskega poslovanja z vročanjem v varne elektronske predale v upravnih in drugih javnopravnih postopkih upravnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil. Z ukinitvijo oziroma znižanjem taksne obveznosti bodo stranke, ki uporabljajo varne elektronske predale, s stroškovnega vidika, ki ga predstavlja plačilo upravne takse, na prijazen način spodbujene k tovrstni elektronski komunikaciji z organom. Vročanje v varni elektronski predal je v interesu države oziroma organa, ki vodi upravni ali drug javnopravni postopek, kot tudi naslovnika. Interes države je v spodbujanju uporabe varnih elektronskih predalov, ki omogočajo hitro, varno, učinkovito, zanesljivo in cenejšo komunikacijo, interes strank ob prej navedenem pa tudi v zaščiti osebnih in drugih podatkov, lažji in hitrejši dostopnosti do dokumentov ter skrajšanju časa za izvedbo postopka. Stranke po Zakonu o splošnem upravnem postopku bodo lahko uporabljale varne elektronske predale, ki jih brezplačno zagotavlja država (npr. v okviru eUprave, SPOT) ali varne elektronske predale poslovnih ponudnikov, ki so pridobili dovoljenje za elektronsko vročanje.

Vročanje v varni elektronski predal omogoča znatne prihranke finančnih sredstev organov oziroma države, ki so sicer potrebni za vročanje, zaradi zmanjšanja stroškov za poštnino, ovojnice, morebitna SMS/MMS sporočila pri vročanju v navadne elektronske predale, ki niso varni, prav tako se poenostavi in pospeši poslovanje z dokumenti pred vročitvijo in po vročitvi v organih. Poslovanje prek varnih elektronskih predalov je za stranko varneje, saj omogoča dostop do dokumenta le z osebnim kvalificiranim elektronskim potrdilom, s katerim dokazuje istovetnost. Stranki se omogoča takojšen dostop do dokumenta. Vročitev dokumenta v varni elektronski predal pa tudi v veliki meri odpravlja potrebe po izvajanju ugotovitvenih postopkov zaradi morebitnih dvomov o vročitvi, ki bi se lahko pojavili pri drugih načinih elektronskega vročanja, saj je postopek z zakonom in izvedbenimi akti natančno določen.

Temeljni kazalnik za vrednotenje predlagane dopolnitve je število vročitev v varni elektronski predal v primerljivem obdobju pred uveljavitvijo zakona in po uveljavitvi. Zakon bo dosegel namen, če se bo znatno povečal obseg vročanja v varni elektronski predal oziroma zmanjšal obseg ostalih vročitev, zlasti vročitev s priporočeno pošiljko.

2.2 Načela

Predlog zakona zasleduje načela zakonitosti, pravne varnosti in predvidljivosti, poštenega postopka ter učinkovitosti.

2.3 Poglavitne rešitve

Z dopolnitvijo zakona se taksnega zavezanca oprosti plačila upravne takse ali se mu zniža taksna obveznost, če organu v postopku sporoči naslov varnega elektronskega predala ali je ta evidentiran v uradni evidenci in organu s tem omogoči, da lahko z njim komunicira prek varnega elektronskega predala. Z oprostitvijo oziroma znižanjem taksne obveznosti se spodbuja stranke, da z organom poslujejo prek varnega elektronskega predala namesto prek navadnega elektronskega predala, ki ni varen, ali še pogosteje po pošti, saj je tovrstno poslovanje v interesu organa in stranke.

Taksni zavezanec, ki bi z organom posloval prek varnega elektronskega predala, ki omogoča vročanje po Zakonu o splošnem upravnem postopku, se oprosti plačila upravne takse za vlogo v višini 4,50 EUR (tarifna številka 1), za odločbo ali sklep v višini 18,10 EUR (tarifna številka 3), pritožbo, ugovor ali drugo pravno sredstvo v višini 18,10 EUR (tarifna številka 2) in za potrdilo v višini 3,00 EUR (potrdila iz uradnih evidenc, tarifna številka 4, točka 1) oziroma 4,50 EUR (potrdila, izdana na podlagi posebnega ugotovitvenega postopka, tarifna številka 4, točka 2). Če je v konkretni upravni zadevi predpisana taksa za vlogo, odločbo ali sklep, pritožbo ali potrdilo po kateri drugi tarifni številki taksne tarife, se mu taksna obveznost zniža za prej omenjeno višino. Taksno obveznost ugotovi organ, ko prejme vlogo taksnega zavezanca, na podlagi sporočenega ali iz uradne evidence pridobljenega podatka o naslovu varnega elektronskega predala.

Z dopolnitvijo zakona se stranke na prijazen način spodbuja k večji uporabi varnih elektronskih predalov, ki jih lahko brezplačno uporabljajo v informacijskem okolju države (npr. eUprava, SPOT) ali pa si jih zagotovijo pri zunanjih ponudnikih, ki imajo dovoljenje za vzpostavitev in zagotavljanje varnih elektronskih predalov. Cilj dopolnitve je, da se s taksno oprostitvijo ali znižanjem takse opravi več vročitev v varne elektronske predale, s čimer se prihrani stroške za vročanje s SMS/MMS potrditvijo ali stroške vročanja po fizični poti s priporočeno pošiljko ter pohitri in poenostavi postopke.

Taksni zavezanec, ki bo želel taksno oprostitev ali znižati višino upravne takse za vlogo, odločbo, pravno sredstvo ali potrdilo, bo organu sporočil naslov varnega elektronskega predala v vlogi, s katero se postopek začne, ali pa je svoj varni elektronski predal registriral v uradni evidenci (npr. v registru stalnega prebivalstva, sodnem, poslovnem ali drugem registru). Na ta način sporočena volja predstavlja hkrati soglasje po Zakonu o splošnem upravnem postopku za vročanje dokumentov po elektronski poti. Če bi taksni zavezanec pred vročitvijo odločbe ali sklepa, s katerim bi se postopek zaključil, vseeno zahteval, da se mu dokumenti ne vročajo v varni elektronski predal oziroma da se mu vročajo v navadni elektronski predal ali v fizični obliki, se mu taksna obveznost v višini oprostitve ali znižanja taksne obveznosti odmeri takrat. Predlagana rešitev omogoča tudi vračilo že plačane takse ali njeno znižanje, če taksni zavezanec kasneje, vendar še pred odpremo prvega dokumenta v postopku, sporoči organu naslov varnega elektronskega predala.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

- **Predpis ima učinek na blagajne javnega financiranja (državni proračun, občinski proračuni ter pokojninska in zdravstvena blagajna) oziroma drugih subjektov javnega sektorja.**

Z uveljavitvijo zakona se zmanjšajo stroški za državni proračun in druga javna finančna sredstva v višini med 4,39 in 10,99 milijonov EUR v koledarskem letu. Znesek predstavlja razliko med zmanjšanjem stroškov za vročanje v upravnem postopku in nižjimi prihodki zaradi zmanjšanja vplačil pri plačevanju upravne takse. Za vročanje po fizični poti s priporočeno pošiljko in ovojnico po 87. členu Zakona o splošnem upravnem postopku se ocenjuje, da je ob 11 milijonih vročitev ter predpostavki, da bi se 30 % oseb odločilo za vročanje v varni elektronski predal, prihranek za proračun okoli 11 milijonov EUR.

Pri tem izračunu je upoštevana javno na spletni strani Pošte Slovenija objavljena cena za poštnino v višini 6,54 EUR (z DDV) za pošiljko (»pismo v upravnem postopku«) do 20 g (vpogled v cenik 7. 10. 2026) ter javno objavljena najnižja cena ovojnice v višini 0,30 EUR (z DDV). Ob 3.300.000 vročitvah, ki bi se po dopolnitvi opravile v varni elektronski predal namesto s priporočeno pošiljko, to pomeni prihranek stroškov za poštnino in ovojnice v znesku 22,57 milijonov EUR.

Zaradi taksne oprostitve oziroma znižanja taksne obveznosti se upošteva 30 % zmanjšanje prihodkov proračuna na račun upravnih taks. Iz obrazložitve splošnega dela proračuna Republike Slovenije za leto 2025 (Proračun 2025) so načrtovani prihodki iz naslova upravnih taks v višini 38,6 milijonov EUR, kar ob 30 % zmanjšanju pomeni znižanje prihodkov v višini 11,58 milijonov EUR. Razlika med znižanimi odhodki zaradi spremenjenega načina vročanja in znižanjem prihodkov proračuna bi bila ob teh izhodiščih 10,99 milijonov EUR v korist proračuna.

Zgornja ocena finančnih posledic se nanaša na državni proračun in druga javna finančna sredstva. Pri tem se ocena nižjih prihodkov zaradi zmanjšanja vplačil pri plačevanju upravne takse nanaša le na državni in občinske proračune (okoli 10,98 milijonov EUR državni proračun, za občinske proračune je zmanjšanje vplačil na račun upravnih taks ocenjeno na okoli 600.000 EUR), saj se v upravnih postopkih, ki jih vodijo ZZSZ in ZPIZ, upravne takse ne plačujejo. Na področju zdravstvene in pokojninske blagajne torej na področju plačevanja upravnih taks po uveljavitvi novele sprememb ne bo. Se pa v vseh štirih javnofinančnih blagajnah ocenjujejo prihranki zaradi zmanjšanja stroškov za vročanje v upravnem postopku, in sicer: za državni proračun okoli 20,27 milijonov EUR, za občinske proračune okoli 1,1 milijona EUR in za zdravstveno in pokojninsko blagajno okoli 1,2 milijona EUR, skupaj ocenjeno okoli 22,57 milijonov EUR.

Pri državnem proračunu se torej letno ocenjuje skupni prihranek v višini 9,29 milijona EUR (prihranek pri vročanju v višini 20,27 milijonov EUR, manj prihodkov z naslova upravnih taks v višini 10,98 milijonov EUR), v občinskih proračunih se ocenjuje skupni letni prihranek v višini 500.000 EUR (prihranek pri vročanju v višini 1,1 milijona EUR, manj prihodkov z naslova upravnih taks v višini 600.000 EUR), v zdravstveni in pokojninski blagajni se ocenjuje letni prihranek v višini 1,2 milijona EUR (gre za oceno prihranka pri vročanju, kot navedeno, se upravne takse v postopkih pred ZZSZ in ZPIZ ne plačujejo).

K navedenemu je treba dodati, da je trenutno na podlagi izvedenega skupnega javnega naročila sklenjena krovna pogodba za izvajanje poštne storitve, s katero je bila dogovorjena cena za pismo v upravnem postopku do 20 g 4,54 EUR (z DDV). Pogodba se izteče 15. 3. 2027, k njej pa niti niso pristopili vsi organi, ki vročajo po 87. členu Zakona o splošnem upravnem postopku. Objavljeno je že novo skupno javno naročilo za izvajanje poštne storitve, pri čemer rok za oddajo ponudb še ni potekel. Pogodbeno dogovorjena cena 4,54 EUR (z DDV) torej velja le še do 15. 3. 2027 in negotovo je, kdo in po kakšni ceni bo za organe v prihodnje izvajal poštne storitve. Cenik Pošte Slovenije, po katerem je cena poštnine za pošiljko »pismo v upravnem postopku« do 20 g 6,54 EUR (z DDV), namreč velja od 1. 6. 2026. Ker se ocena finančnih posledic pripravlja za naprej, jo je treba čim bolj približati aktualnim cenam storitev na trgu.

Zgolj ob predpostavki, da bi k novi krovni pogodbi, ki bo sklenjena z najugodnejšim ponudnikom na podlagi skupnega javnega naročila, ki še ni zaključeno, pristopili vsi organi in da bi bila v novi pogodbi dogovorjena enaka cena storitve, kot je bila dogovorjena v še veljavni krovni pogodbi, bi se stroški za državni proračun znižali namesto za 10,99 milijona EUR za 4,39 milijonov EUR v koledarskem letu, kar pa je, ob vpogledu v veljavno objavljeno ceno Pošte Slovenije, manj verjetno. Verjetnejša je ocena prihranka, ki se bolj približa trenutno veljavnim cenam poštne storitve. Po pojasnjenem je mogoče sklepati na zmanjšanje stroškov za državni proračun in druga javna finančna sredstva med 4,39 in 10,99 milijona EUR v koledarskem letu.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti finančnih sredstev v sprejetem državnem proračunu.

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

5.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Drugi pravni sistemi niso bili predmet proučevanja.

5.2 Prikaz ureditve v pravnem redu Evropske unije

Predlog ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

5.3 Prikaz ureditve v posameznih državah članicah Evropske unije

Estonija

Estonija med drugim določa oprostitve plačila državnih pristojbin v Zakonu o državnih taksah (Riigilõivuseadus (RLS)) v taksativno določenih primerih, v katerih je predvideno tudi za elektronsko izdajo elektronskega dokumenta ter za prvo izdajo tiskanega elektronskega dokumenta udeležencu v postopku za namen vodenja postopka. Ta zakon določa med drugim tudi nižje takse za elektronsko izdane dokumente.

Hrvaška

Republika Hrvaška določa oprostitve plačila pristojbin v Zakonu o upravnih pristojbama (NN 115/16, 114/22, v veljavi od 01.01.2023) s splošnimi izjemami in s posebnimi primeri, v katerih se določene oprostitve od pobiranja upravnih pristojbin določijo za določene dokumente in postopke pred organi, ki izvajajo postopke ali upravne ukrepe v okviru svojega obsega in pristojnosti, v skladu z določbami zakona, ki ureja plačilo upravnih pristojbin ali po posebnih predpisih. Republika Hrvaška določa splošne pristojbine in pristojbine na posebnih področjih za posamezne dokumente in akte ter višine teh pristojbin z Uredbo o Tarifi upravnih pristojbin, v kateri določa, da se v nekaterih primerih ne plačuje pristojbin, med katerimi je opredeljena tudi oprostitve plačila pristojbin za elektronske vloge vložene v sistemu e-Citizens ter za odločitve vezane na nekatera področja. Prav tako se določa tudi oprostitve plačila za odločitve o pritožbah.

Latvija

Latvija ureja plačilo pristojbin v zakonu in v podzakonskih predpisih. Latvijska ureditev predvideva za posamezne elektronske storitve nižje tarife.

Avstrija

Avstrija določa znižanje nekaterih upravnih taks za vloge, ki se vložijo v elektronski obliki z uporabo funkcije elektronskega dokazovanja identitete (Gebührengesetz 1957).

6. Presoja posledic

6.1 Presoja administrativnih posledic

- a) Predpis ima učinek na uvajanje nove obveznosti, spreminjanje ali ukinjanje obstoječe obveznosti.**

- **Predpis ima pozitiven učinek na število trenutno veljavnih obveznosti.**

Predpis omogoča oprostitev plačila upravne takse po tarifni številki 1, 2, 3 in 4, če stranka upravnega ali drugega javnopravnega postopka sporoči naslov varnega elektronskega predala ali je ta evidentiran v uradni evidenci in s tem omogoči vročanje dokumentov v ta predal.

- **Predpis ima pozitiven učinek na aktivnosti zaposlenih v organih državne uprave, pravosodnih organih in nosilce javnih pooblastil.**

Sporočitev naslova varnega elektronskega predala ali njegovo evidentiranje v uradni evidenci omogoča, da organ dokumente vroča v ta predal, s tem prenehajo potrebe po obdelavi dokumentov v fizični obliki (kuvertiranje, odprema, predaja izvajalcu poštnih storitev, evidentiranje vročilnic in drugih sporočil v zvezi z vročanjem).

Posledično vročanje dokumentov v varni elektronski predal omogoča hitrejšo izvedbo postopka, večjo učinkovitost notranjega dela organa, večjo pravno varnost in predvidljivost, manjšo možnost napak pri vročanju, prispeva k prihranku stroškov za vročanje dokumentov v fizični obliki ali elektronski obliki, če se vročajo v navadni elektronski predal, ki ni varen.

b) Predpis spodbuja digitalno vključenost.

- **Predpis ima pozitiven učinek na digitalno vključenost.**

Uporabniki upravnih storitev bodo prepoznali prednosti uporabe varnih elektronskih predalov in začeli v večji meri poslovati elektronsko.

c) Predpis ima učinek, s katerim se posega v osebne podatke (določa obdelava novih ali spremenjenih osebnih podatkov).

- **Predpis ima pozitiven učinek glede posega v osebne podatke – utemeljenost posega.**

Vročanje v varni elektronski predal pomeni višjo raven zaščite osebnih podatkov kot katerikoli drug način vročitve.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

a) Predpis ima učinek na količino emisij onesnaževal zunanjega zraka ali na kakovost zunanjega zraka.

- **Predpis ima pozitiven učinek na cilj zmanjšanja emisij onesnaževal zunanjega zraka in na zagotavljanje predpisane kakovosti zraka.**

Zaradi večjega obsega vročanja v varne elektronske predale bo posledično manj vročitev izvedenih v fizični obliki, kar pomeni manjšo porabo papirja in izpustov (onesnaževanja zraka) zaradi poštnih prevozov in prevzemanja pošiljk na pošti.

b) Predpis ima učinek na cilj doseganja podnebne nevtralnosti oziroma zmanjševanja emisij toplogrednih plinov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na zmanjševanje emisij toplogrednih plinov.**

Zaradi večjega obsega elektronskega poslovanja in posledično manj fizične obravnave dokumentov se predpostavlja pozitiven vpliv na zmanjševanja emisij toplogrednih plinov.

c) Predpis ima učinek na preprečevanje odpadkov (količinsko in kakovostno) in ravnanje z njimi.

- **Predpis ima pozitiven učinek na preprečevanje odpadkov in ravnanje z odpadki.**

Manjša uporaba količine papirja (manj dokumentov v fizični obliki) bo posledično povzročila manj odpadkov.

č) Predpis ima učinek na spodbujanje posameznikov, podjetij in javnega sektorja v odnosu do uporabe okolju primernih tehnologij, s katerimi se povečuje izraba obnovljivih virov energije, učinkovito ravna z energijo in zmanjšuje ogljični odtis pri njihovih aktivnostih.

- **Predpis ima pozitiven učinek na aktivnost posameznikov, podjetij in javnega sektorja v odnosu do uporabe okolju primernih tehnologij.**

Večja uporaba naprednih tehnologij in manj poslovanja s fizičnimi dokumenti ter posledično manj onesnaževanja s prevozi, spodbujena s taksno oprostitvijo, bo posameznike spodbudila k elektronskemu poslovanju in s tem k ugodnejšim okoljskim vplivom.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

a) Predpis ima učinek na socialno vključenost in materialni položaj gospodinjstev.

- **Predpis ima pozitiven učinek na tveganje socialne izključenosti oziroma na gospodinjstva s slabšim položajem oziroma na položaj ranljivih skupin.**

Posamezniki, katerim se bo vročitev opravila v varni elektronski predal (katerega lahko pridobijo in uporabljajo brezplačno, npr. na portalu eUprava), bodo oproščeni plačila upravne takse ali se jim bo ta znižala.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Predstavitve sprejete novele zakona in spremljanje njenega izvajanja bo mogoče šele po njenem sprejemu oziroma uveljavitvi.

7. Prikaz sodelovanja javnosti

Gradivo ni bilo predmet sodelovanja z javnostjo.

Obrazložitev:

Predlog novele predvideva oprostitev oziroma znižanje taksne obveznosti za stranke, ki z organom poslujejo preko varnega elektronskega predala (organu omogočijo vročanje dokumentov v zadevi v varni elektronski predal). Tak način poslovanja hkrati zmanjšuje stroške organa, povezane s fizičnim vročanjem dokumentov. Predlagana sprememba je tako v korist strank – taksnih zavezancev, ki bodo z organom poslovali elektronsko preko varnega elektronskega predala. V pravni položaj strank - taksnih zavezancev, ki bodo z organom še vedno želeli poslovati v fizični obliki oziroma brez uporabe varnega elektronskega predala, predlog zakona ne posega in ta ostaja enak kot do sedaj.

Predlog novele torej za določen del taksnih zavezancev (po pričakovanjih okoli 30 %) prinaša konkretne koristi - oprostitev oziroma znižanje taksne obveznosti, za preostale pa se taksna obveznost ne spreminja in ostaja enaka. Ker torej predlog novele v ničemer ne povečuje taksnih obveznosti oziroma ne poslabšuje pravnega položaja taksnih zavezancev, gradivo ni bilo predmet sodelovanja ali usklajevanja z javnostjo.

8. Zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona

Pri pripravi predpisa ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- Franci Matoz, minister za notranje zadeve in javno upravo,
- dr. Božo Predalič, državni sekretar v Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo,
- mag. Mateja Prešern, vršilka dolžnosti generalne direktorice Direktorata za politični sistem in debirokratizacijo v Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo,
- mag. Matjaž Remic, sekretar v Direktoratu za politični sistem in debirokratizacijo v Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo.

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o dopolnitvi Zakona o upravnih taksah

1. člen

V Zakonu o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš, 189/20 – ZFRO in 44/25 – ZDOsk-1B) se za 28. členom doda nov, a28.a člen, ki se glasi:

»a28.a člen

Taksni zavezanec se oprosti takse po tarifnih številkah 1, 2, 3 in 4 taksne tarife, če organu sporoči naslov varnega elektronskega predala ali je ta evidentiran v uradni evidenci in s tem omogoči vročanje dokumentov v varni elektronski predal v skladu z zakonom, ki ureja vročanje v varni elektronski predal.

Če je za vlogo, odločbo, sklep, pritožbo, drugo pravno sredstvo ali potrdilo predpisana taksa po drugih tarifnih številkah kot po tarifnih številkah iz prejšnjega odstavka in je ta taksa višja ali enaka kot taksa iz prejšnjega odstavka, se taksa zniža za višino takse, predpisane s tarifno številko iz prejšnjega odstavka, če taksni zavezanec organu sporoči naslov varnega elektronskega predala ali je ta evidentiran v uradni evidenci in s tem omogoči vročanje dokumentov v varni elektronski predal v skladu z zakonom, ki ureja vročanje v varni elektronski predal. Če tako znižana taksa znaša 1 euro ali manj, se taksni zavezanec v celoti oprosti takse. Če je predpisana taksa po drugih tarifnih številkah kot po tarifnih številkah iz prejšnjega odstavka nižja od takse po tarifnih številkah iz prejšnjega odstavka, se taksni zavezanec oprosti plačila takse v višini predpisane takse.

Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se taksni zavezanec ne oprosti takse oziroma se mu taksa ne zniža, če je v skladu s predpisi dokument treba vročiti v fizični obliki.

Če vročitev v varni elektronski predal zaradi razlogov na strani taksnega zavezanca ni mogoča, mu organ naloži plačilo takse, katere je bil v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena oproščen oziroma za katero mu je bila taksa znižana.

Če taksni zavezanec po plačilu takse do odpreme prvega dokumenta sporoči naslov varnega elektronskega predala, je upravičen do vračila takse v višini, ki mu je v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena ni treba plačati oziroma za katero se mu taksa zniža.«.

KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Z dopolnitvijo Zakona o upravnih taksah z novim a28.a členom se taksni zavezanec oprosti plačila upravne takse ali se mu zniža taksna obveznost, če organu sporoči naslov varnega elektronskega predala ali če ima svoj varni elektronski predal evidentiran v uradni evidenci (npr. fizične osebe v registru stalnega prebivalstva ali pravne osebe v sodnem, poslovnem registru) in organu tako omogoči, da mu ta lahko vroča v varni elektronski predal. Z oprostitvijo oziroma znižanjem taksne obveznosti se stranke spodbuja k vročanju dokumentov organa prek varnega elektronskega predala, ki je bolj zanesljiv kot drugi načini elektronskega in fizičnega vročanja ter tudi primernejši v vseh pogledih. Njegova uporaba prispeva k večji pravni varnosti in odpravlja morebitne dvome o uspešnosti vročitve, ki nastopijo pri drugih načinih vročitve, hkrati pa organu oziroma državi omogoča prihranek sredstev, ki bi jih sicer uporabil za fizično vročanje ali vročanje v ne varni elektronski predal.

Za varni elektronski predal se šteje elektronski predal, ki v upravnem ali drugem javnopravnem postopku omogoča vročitev na način in po postopku, ki ga predpisuje zakon. Postopek vročanja v varni elektronski predal na splošni ravni ureja Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE, 3/22 – ZDeb in 85/25; v nadaljnjem besedilu: ZUP) in podzakonski akti, ki so bili izdani na njegovi podlagi: Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18, 14/20, 167/20, 172/21, 68/22, 89/22, 135/22, 77/23, 24/24 in 1555/26), Pravilnik o ovojnici, vročilnici in drugih sporočilih za vročanje v upravnem postopku (Uradni list RS, št. 89/22 in 15/26) in Odlok o določitvi tehničnih pogojev za izmenjavo elektronskih obvestil z informacijskim sistemom za vročanje (Uradni list RS, št. 56/22). Taksna oprostitvev oziroma znižanje takse je po predlogu dopustna tudi, če se vročanje v varni elektronski predal opravlja po drugem zakonu, ki v zvezi z vročanjem določa poseben upravni postopek.

Vročanje v varne elektronske predale je pravno urejeno in tehnično podprto, vendar ga uporabniki upravnih storitev uporabljajo v zanemarljivem obsegu. Čeprav je fizičnim osebam brezplačno dostopen v okviru državnih portalov, se te raje poslužujejo vročanja v navadni elektronski predal, ki ni varen elektronski predal (na ta način je bilo opravljenih več kot 2,5 milijona vročitev), najpogosteje pa v hišni predalčnik na naslovu prebivališča ali sedeža (natančnih podatkov o tovrstnih vročitvah ni, ker jih organi ne vodijo).

Taksni zavezanec, ki bi organu omogočal vročanje dokumentov v varni elektronski predal, se oprosti plačila upravne takse za vlogo v višini 4,50 EUR (tarifna številka 1), za odločbo ali sklep v višini 18,10 EUR (tarifna številka 3), pritožbo, ugovor ali drugo pravno sredstvo v višini 18,10 EUR (tarifna številka 2) in za potrdilo v višini 3,00 EUR (potrdila iz uradnih evidenc, tarifna številka 4, točka 1) oziroma 4,50 EUR (potrdila, izdana na podlagi posebnega ugotovitvenega postopka, tarifna številka 4, točka 2). Če je v konkretni upravni zadevi predpisana taksa za vlogo, odločbo ali sklep, pritožbo ali potrdilo po kateri drugi tarifni številki taksne tarife (torej ne po tarifnih številkah 1, 2, 3 ali 4), se mu taksna obveznost zniža za prej omenjeno višino. Ko organ prejme vlogo taksnega zavezanca, ugotovi taksno oprostitvev ali njeno znižanje na podlagi sporočenega podatka o naslovu varnega elektronskega predala ali če je ta evidentiran v uradni evidenci. Če je predpisana taksa po drugih tarifnih številkah kot po tarifni številki 1, 2, 3 ali 4 taksne tarife nižja od takse po tarifnih številkah 1, 2, 3 in 4 taksne tarife, se taksni zavezanec oprosti plačila takse v višini predpisane takse.

Vročanje v varni elektronski predal je med različnimi načini vročanja po ZUP najbolj zanesljiv, učinkovit in hkrati tudi hiter in stroškovno ugoden način tako za stranko kot organ, zato je cilj dopolnitve, ki omogoča taksno oprostitvev oziroma znižanje plačila takse, njegova čim širša uporaba. Naslovnikom se dokumenti v elektronski obliki sicer lahko vročajo po elektronski poti tudi v drug, tj. navaden elektronski predal, ki ni varen, s SMS/MMS potrditvijo ali brez omenjene potrditve, vendar obstaja izrazit javni interes, da se dokumenti v največji meri vročajo v varne elektronske predale, saj vročanje s SMS/MMS potrditvijo ne zagotavlja enake stopnje pravne varnosti in učinkovitosti ter varstva zasebnosti in osebnih podatkov, prav tako je stroškovno bolj obremenjujoče zaradi plačil SMS/MMS sporočil. Vročitev v navadni elektronski predal brez SMS/MMS potrditve je med načini elektronskega vročanja najmanj zanesljiva.

Dopolnitev zakona bo stranke spodbudila k večji uporabi varnih elektronskih predalov, ki jih lahko brezplačno uporabljajo tudi v informacijskem okolju države (npr. eUprava, SPOT) ali si jih zagotovijo pri zunanjih

ponudnikov, ki imajo dovoljenje za vzpostavitev in zagotavljanje varnih elektronskih predalov. Cilj dopolnitve je, da bi se s taksno oprostitvijo ali znižanjem takse več elektronskih vročitev opravilo v varne elektronske predale, kar bi med drugim tudi prihranilo stroške za vročanje s SMS/MMS potrditvijo, zlasti pa stroške vročanja po fizični poti s priporočeno pošiljko, ki med načini vročanja še vedno prevladuje.

Za vročanje po fizični poti s priporočeno pošiljko in predpisano ovojnico po 87. členu ZUP velja ocena, da je ob 11 milijonih vročitev in predpostavki, da bi se 30 % oseb (zaradi taksne oprostitve oziroma znižanja njene višine) odločilo za vročanje v varni elektronski predal, prihranek za proračun okoli 11 milijonov EUR. V izračunu je upoštevana javno objavljena cena Pošte Slovenije za poštnino v višini 6,54 EUR (z DDV), za pošiljko do 20 g (vpogled v objavljen cenik 7. 10. 2026) in javno objavljena najnižja cena ovojnice v višini 0,30 EUR (z DDV). Ob 3,3 milijona vročitev, ki bi se po dopolnitvi opravile v varni elektronski predal namesto s priporočeno pošiljko, to pomeni prihranek stroškov za poštnino in ovojnice v znesku 22,57 milijona EUR. Zaradi taksne oprostitve oziroma znižanja taksne obveznosti se upošteva 30 % zmanjšanje prihodkov proračuna na račun upravnih taks. Iz obrazložitve splošnega dela proračuna Republike Slovenije za leto 2025 (Proračun 2025) so načrtovani prihodki iz naslova upravnih taks v višini 38,6 milijona EUR, kar ob 30 % zmanjšanju pomeni znižanje prihodkov v višini 11,58 milijona EUR. Razlika med znižanimi odhodki zaradi spremenjenega načina vročanja in znižanjem prihodkov proračuna je tako 10,99 milijona EUR v korist proračuna.

K navedenemu je treba dodati, da je trenutno na podlagi izvedenega skupnega javnega naročila sklenjena krovna pogodba za izvajanje poštinih storitev, s katero je bila dogovorjena cena za pismo v upravnem postopku do 20 g 4,54 EUR (z DDV). Pogodba se izteče 15. 3. 2027. Objavljeno je že novo skupno javno naročilo za izvajanje poštinih storitev, pri čemer rok za oddajo ponudb še ni potekel. Pogodbeno dogovorjena cena 4,54 EUR (z DDV) torej velja le še do 15. 3. 2027 in negotovo je, kdo in po kakšni ceni bo za organe v prihodnje izvajal poštne storitve. Cenik Pošte Slovenije, po katerem je cena poštnine za pošiljko »pismo v upravnem postopku« do 20 g 6,54 EUR (z DDV), namreč velja od 1. 6. 2026. Ker se ocena finančnih posledic pripravlja za naprej, jo je treba čim bolj približati aktualnim cenam storitev na trgu. Če bi k novi krovni pogodbi, ki bo sklenjena z najugodnejšim ponudnikom na podlagi skupnega javnega naročila, ki še ni zaključeno, pristopili vsi organi in da bi bila v novi pogodbi dogovorjena enaka cena storitve, kot je bila dogovorjena v še veljavni krovni pogodbi, bi se stroški za državni proračun znižali namesto za 10,99 milijona EUR za 4,39 milijonov EUR v koledarskem letu, kar pa je, ob vpogledu v veljavno objavljeno ceno Pošte Slovenije, manj verjetno. Verjetnejša je ocena prihranka, ki se bolj približa trenutno veljavnim cenam poštinih storitev. Po pojasnjenem je mogoče sklepati na zmanjšanje stroškov za državni proračun in druga javno finančna sredstva med 4,39 in 10,99 milijona EUR v koledarskem letu.

Ob navedenem pri vročanju dokumentov v fizični obliki s stroškovnega vidika ni zanemarljiva tudi poraba časa, povezanega z odpremo (kuvertiranje, evidentiranje, fizična obravnava, postopek plačila oziroma oprostitve plačila upravne takse), ter časa v zvezi z obdelavo vročilnic in drugih sporočil (skeniranje, hramba v fizični obliki), vendar posredni stroški niso upoštevani pri izračunu prihrankov.

Zaradi učinkovitosti postopanja organov se ob navedenem določi, da se v primeru znižanja takse taksnega zavezanca oprosti plačila takse v celoti, če bi po znižanju taksa znašala 1 EUR ali manj. Taksna tarifa namreč za nekatere dokumente in dejanja določa višino takse, ki bi ob predvidenih rešitvah po tem zakonu pomenila, da mora zavezanec plačati takso v višini 1 EUR ali manj, zato je primerno, da se v takih primerih taksa v celoti oprosti.

Obravnavana taksna oprostitve je z zakonom izključena, če v konkretni upravni zadevi predpisi določajo obvezno vročanje dokumentov v fizični obliki. V takšnem primeru bi bila oprostitve plačila upravne takse v nasprotju z namenom zakona, zato jo je zaradi jasnosti in določnosti treba izrecno izključiti.

Vročanje v varne elektronske predale po ZUP je že omogočeno in tehnično izvedeno prek informacijskega sistema za vročanje (SI-CeV), zato organi oziroma država s tem ne bodo imeli dodatnih stroškov.

Taksni zavezanec, ki bo želel taksno oprostitve ali znižati višino upravne takse, bo organu sporočil naslov varnega elektronskega predala v vlogi, s katero se postopek začne, ali pa bo svoj varni elektronski predal evidentiral v uradni evidenci. Na ta način sporočena volja predstavlja hkrati soglasje po ZUP za vročanje

dokumentov po elektronski poti. Če bi takсни zavezanec kasneje v postopku zahteval, da se mu dokumenti ne vročajo v varni elektronski predal oziroma da se mu vročajo v navadni elektronski predal ali v fizični obliki, ali pa vročitev v varni elektronski predal ne bi bila mogoča zaradi drugih razlogov na strani taksnega zavezanca (npr. če bi varni elektronski predal zaprl ipd.), se mu taksna obveznost v višini oprostitve ali znižanja taksne obveznosti odmeri takrat.

Prav tako peti odstavek določa pravilo, da je zavezanec, ki je takso že plačal, naslov varnega elektronskega predala pa sporoči naknadno, upravičen do vračila takse v višini, ki je ni dolžan plačati oziroma za katero se mu taksa zniža. V tem primeru je do taksne oprostitve ali znižanja taksne obveznosti upravičen takсни zavezanec, ki je takso že plačal, naknadno (vendar še pred odpremo prvega dokumenta) pa organu sam sporoči naslov varnega elektronskega predala, v katerega naj se mu vročajo dokumenti. Organ namreč kasneje v postopku, po tem, ko je takso že odmeril in je bila ta že plačana, ne preverja več, ali je takсни zavezanec v uradnih evidencah evidentiral varni elektronski predal.

Že po pravilu iz drugega odstavka 24. člena ZUT mora organ po uradni dolžnosti zagotavljati izvajanje določb iz poglavja o taksnih oprostitvah. Organ bo zavezanca poučil o možnosti taksne oprostitve ali njenega znižanja, in sicer bodisi ob vložitvi vloge neposredno pri organu (to je z vložitvijo vloge v fizični obliki ali z vložitvijo vloge ustno na zapisnik), bodisi ob izdaji plačilnega naloga oziroma na druge ustrezne načine, prek katerih bo informacija o možnosti taksne oprostitve ali njenega znižanja lahko dosegla taksne zavezanca, npr. z objavo na spletnih straneh organa, na osrednjem spletnem mestu državne uprave, na portalih eUprava ali SPOT, z objavo obvestila v prostorih organa ali na drug primeren način.

S predlagano ureditvijo se ureja različne situacije, ki izhajajo iz različnih načinov vročanja, z namenom krepitve pravne varnosti, saj se stranke oziroma taksne zavezanca spodbuja k uporabi varnih elektronskih predalov z oprostitvijo oziroma znižanjem upravne takse. Tak ukrep zasleduje legitimni cilj varnega, zanesljivega, hitrejšega vročanja na eni strani, ter z vidika stranke in države stroškovno bolj ugodnega elektronskega vročanja. Vsak takсни zavezanec ima možnost, da uporablja varni elektronski predal, bodisi v informacijskem okolju države (npr. eUprava, SPOT), kjer so varni elektronski predal dostopni brezplačno, bodisi pri zunanjih ponudnikih, ki imajo dovoljenje za vzpostavitev in zagotavljanje varnih elektronskih predalov. Široka dostopnost varnih elektronskih predalov se zagotavlja tudi prek javno objavljenih informacij o njihovem odprtju in uporabi, prek Enotnega kontaktnega centra in uradnih oseb, ki v smislu temeljnega načela varstva pravic stranke, če nevednost lahko vpliva na njen pravni položaj (7. člen ZUP), lahko pomagajo in usmerjajo osebo k njeni uporabi. Možnost uporabe varnega elektronskega predala tako ni omejena na osebe, ki te že uporabljajo. Nenazadnje, če oseba iz kakršnegakoli razloga ne more uporabljati varnega elektronskega predala, lahko imenuje pooblaščenca oziroma pooblaščenca za vročitve in tako doseže enako obravnavo v smislu taksne oprostitve oziroma znižanja takse. Spodbujanje vročanja v varne elektronske predale z znižanjem ali oprostitvijo upravne takse se utemeljuje z učinkovitejšim poslovanjem organov, hitrejšim tekom postopkov in racionalnejšim načinom vročanja, saj vročitev v varni elektronski predal omogoča nezanemarljiv prihranek stroškov organa, ki so sicer namenjeni plačilu poštnih storitev in ovojnic ali pa plačilu SMS/MMS sporočil, ter prihranek časa, ki je povezan s fizičnim vročanjem. Če po drugi strani takсни zavezanec z organom ne želi poslovati elektronsko in organu ne omogoči vročanja dokumentov v varni elektronski predal, se mu odmeri upravna taksa v skladu z že uveljavljenimi pravili. Predlagana možnost taksne oprostitve ali njenega znižanja pri vročanju v varni elektronski predal temelji na upoštevanju pojasnjenih razlikovalnih elementov vročanja v varni elektronski predal v primerjavi z drugimi načini vročitve, zato sledi izhodišču, da se enake situacije obravnavajo enako, drugačne pa ustrezno različno.

K 2. členu:

Končna določba določa petnajst dnevni rok od objave zakona v Uradnem listu Republike Slovenije za njegovo uveljavitev.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V. PREDLOG ZA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA PO NUJNEM ALI SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevne dopolnitve zakona (prva alineja prvega odstavka 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije).

Novela namreč v zakon, v poglavje o taksnih oprostitvah, dodaja le en nov člen, ki določi pravilo o dodatni taksni oprostitvi ali njenem znižanju za tiste stranke - taksne zavezance, ki bodo organu omogočili vročanje dokumentov v elektronski obliki v svoj varni elektronski predal. S tem se želi stranke na prijazen način spodbuditi k čim večji uporabi sodobnih varnih in zanesljivih komunikacijskih sredstev, kar pa organu na drugi strani tudi prinese manj stroškov in manjšo porabo časa, povezanih s fizičnim vročanjem dokumentov. Predlagan dodatni člen tako ne predstavlja zahtevne ali obsežne dopolnitve zakonske vsebine, ravno nasprotno - vročanje v varne elektronske predale je v upravnih postopkih že uveljavljena rešitev, prav tako za organe odločanje o taksnih oprostitvah ali znižanju taksne obveznosti ni novost, saj je le-teh v ZUT več in se jih taksni zavezanci često poslužujejo, zato dodatne aktivnosti (v smislu prilagoditve informacijskih sistemov, usposabljanj javnih uslužbencev, ipd.) ob uveljavitvi zadevne novele ZUT ne bodo potrebne.

VI. PRILOGE

Priloge niso priložene.